

Actieve informatievoorziening

Aan : de gemeenteraad
Kopie aan :
Portefeuillehouder : J.T. Puijk
Datum vergadering BenW : 11 november 2025
Kenmerk : Z146468/INT25-63343
Onderwerp : Uitkomsten onderzoek fase 2 Analyse Sociaal Domein

Inleiding

Bij het opstellen van de jaarrekening 2024 werd duidelijk dat er een begrotingstekort ontstaat in het sociaal domein voor de budgetten Jeugdzorg en Wmo. Om het begrotingstekort nader te analyseren is onderzoek gedaan door een extern bureau naar de kostenstijgingen over 2024 met een doorkijk naar 2025 en 2026.

Op 11 maart 2025 informeerde we u over het ontstane begrotingstekort in het sociaal domein in 2024 via actieve informatievoorziening (INT25-61389) en op 10 april 2025 is deze actieve informatievoorziening behandeld aan de beeldvormende politieke tafel. Op 12 november presenteert het onderzoeksbureau de bevindingen in de raadswerkgroep Sociaal Domein.

Onderzoek

De twee hoofdvragen van het onderzoek zijn:

1. Hoe is het begrotingstekort op Wmo en Jeugdzorg in 2024 te duiden?
2. Wat is, lerende van de afgelopen periode, het handelingsperspectief van de gemeente op de zorgkosten?

Fase 1

Het onderzoek werd uitgevoerd in twee fasen. Fase 1 fase is voor de zomer van 2025 afgerond. Op basis van de conclusies uit het onderzoek zijn de budgetten voor jeugd en Wmo aangepast bij de Tussenrapportage en de Perspectiefnota (€3,53 miljoen hogere lasten geraamd). U bent geïnformeerd over de uitkomsten van dit onderzoek via actieve informatievoorziening (INT25-61727) en tijdens de raadswerkgroep van 21 mei 2025.

Fase 1 van het onderzoek gaf informatie over benodigde financiële bijsturing in het Sociaal Domein.

Fase 2

In Fase 2 werd de gemeente Bronckhorst vergeleken met andere (regio)gemeenten op basis van cijfers, gekoppeld aan beleidskeuzes. De kernvraag die centraal stond is: heeft de gemeente Bronckhorst nu een substantieel ander probleem dan andere gemeenten? Wat betekent dat voor meerjarenramingen? Op basis daarvan geeft het onderzoeksbureau aanbevelingen over mogelijke oplossingsrichtingen, sturings- en begrotingssystematiek en handelingsperspectief voor beleid en uitvoering.

De conclusie van fase 2 is dat Bronckhorst gemiddeld tot bovengemiddeld presteert in vergelijking met de benchmarkgemeenten. De lasten van Bronckhorst zijn vergelijkbaar met die van andere gemeenten, hetzelfde geldt voor de kostenstijgingen. Cijfermatig gezien zijn wij als Bronckhorst geen uitzondering en zien we vergelijkbare uitdagingen als de regiogemeenten.

Het belangrijkste verschil tussen Bronckhorst en de andere gemeenten in de benchmark ligt in de mate van formalisering. In Bronckhorst wordt in de praktijk al strakker gestuurd op zorgvragen en daarmee op de beheersbaarheid van het sociaal domein. Het verschil is dat benchmark gemeenten Lochem en Berkelland hun verordeningen en beleidsregels verder hebben aangescherpt en geconcretiseerd, waardoor zij hier ook strakker op kunnen sturen.

Vervolg

Op 11 november gaf het college de ambtelijke organisatie de opdracht om opvolging te geven aan onderstaande aanbevelingen.

1. Formalisering als ruggensteun: Het aanscherpen van de kaders op basis van een sturings- en inrichtingsprincipe.
2. Uitwisseling beleid-uitvoering en monitoring: Het verbeteren van inzichten in de zorgvragen en monitoring als basis voor verdere beleidskeuzes.

Waarom deze aanbevelingen?

Deze twee aanbevelingen vormen het fundament voor verdere verbeteracties. We zien de uitwerking van deze aanbevelingen als benodigde eerste stappen voor verdere verbeteracties. Het stelt de kaders scherp en geeft het inzicht, vanuit daar bouwen we verder. Het zijn de stappen die we zetten in de doorontwikkeling, want we zijn continu bezig met het aanscherpen van ons beleid (bijvoorbeeld in de verordening 2026 die binnenkort aan u voorgelegd wordt) en naar aanleiding van de inkoop 2026 richten we monitoring verder in.

Bijlage

1. Rapport fase 1
2. Rapport fase 2